

TÜRK TARİH KURUMU KÜTÜPHANESİNDE BULUNAN TÜRKİYE - POLONYA MÜNASEBETLERİNE DAİR BAZI ESERLER

MİHİN EREN

1964 yılı Türkiye-Polonya arasında diplomatik temasların başlamasının 550. yılına rastlamaktadır. Tabii olarak o zamanki dış münasebetler bugünkü diplomasi şekil ve anlamından çok farklı bulunuyordu; bu cümleden olarak daimî elçiler bulundurmamak ta henüz yaygın değildi. Türkiye-Polonya arasında ilk diplomatik temas 1414 yılında Polonya Kralı Jagiello'nun Sultan I. Mehmed'e gönderdiği elçi ile başlamıştır. Bundan sonra diplomatik münasebetler gitgide gelişmiştir. 1578 yılında Sultan III. Murad tarafından Kral Stefan Batori'ye gönderilmiş olan ahidnâme, dostane münasebetlerin bir ifadesidir. XVII. yüzyılda Orta Avrupa ve Balkan memleketleri meseleleri, Türkiye ile Polonya'nın birbirlerine daha çok yaklaşmalarına sebep olmuştur. Karlofça muahedesinden sonra Polonya, İstanbul'da daimî elçiler bulundurmaktaydı. Bu arada ticarî münasebetler de gelişmekte ve bu sebeple 1718 senesinde İstanbul'da ticarî işlere memurlar atanmaktaydı. Bir ara kesilen diplomatik münasebetler, 1923'te Polonya-Türkiye arasında dostluk antlaşması imzalanması üzerine yeniden başlamıştır. Türkiye'nin Varşova'ya gönderdiği elçiler arasında ünlü şairimiz Yahya Kemal Bayatlı da bulunmaktadır. * Siyasî münasebetlerin yanında kültür münasebetleri de gelişmiştir. Varşova'daki Şarkiyat Enstitüsü'nün Türk Tarih ve Kültürü alanındaki çalışmaları ve yayınları bunun en güzel örneğini teşkil eder.

İşte tarihi köklere sahip bulunan Türkiye-Polonya münasebetlerini gözönünde tutan Dışişleri Bakanlığımız, her iki memleketi ilgilendiren bu tarihi olayın anılmasına, Türk Tarih Kurumu'nun da hiç olmazsa bir kitap sergisi ile katılmasını istemişti. Fakat Dışişleri Bakanlığından,

* Reyhman, Prof. Dr. Jan : Polonya ile Türkiye arasında diplomatik münasebetlerin 550. yıldönümü. Ankara 1964.

Zajaczkowski, Ananiasz - Jan Reyhman : Zarys dyplomatyki Osmansko-Tureckiej. Warszawa 1955.

bu konudaki isteği havi yazıyı aldığımız zaman, kutlama gününe bir hafta gibi pek az bir müddet kalmıştı.

Bu kadar az zaman içinde böyle bir sergiyi geniş ve gerçek anlamıyla düzenlemek kesin olarak imkânsızdı. Kurumumuz da bu çağrıya, Türk-Polonya münasebetlerine dair ancak bir köşe hazırlayarak katılmaya imkân bulabilmiştir. 15.1.1964 tarihinde açılan ve Polonya Büyükelçiliği erkânı tarafından gezilen anma köşesi işte bu şartlar altında hazırlanmıştır.

Köşede umuma arzedilen kitap ve belgeler, "Tarih boyunca Türk-Polonya münasebetleri" ile ilgili olan eserlerin en önemli görülenlerinden ayrılarak seçilmiştir. Özel vitrinlerde gösterilen bu belge ve eserler, kitaplığımızda bulunan ve bu konu ile ilgili eserlerin tamamı değildir.

22.1.1964 tarihine kadar açık tutulan köşe, ilgililer, öğretmen ve öğrenciler tarafından merakla izlenmiştir.

- ABDURRAHMAN ŞEREF : *Manzum bir sefaretname*. S. 777-795, 1 harita = TOEM cüz 13 (1328).
- ABRAHAMOWICZ, ZYGMUNT : *Dokumenty Tatarskie i Tureckie w zbiorach Polskich*. S. 141-148 5 resim. = *Przeгляд Orientalistyczny* 2 (1954). (A. I/9630)
- ABRAHAMOWICZ, ZYGMUNT : *Katalog Dokumentow Tureckich. Dokumenty do dziejow Polski i Krajow Osciennych w Latach 1455-1672*. Warszawa 1959 Panstwowe Wydawnictwo Naukowe. 361 S. = *Catalogue des Manuscrits Orientaux des Collections Polonaises I*. 8° (A. II/5023).
- Acta Tomiciana. Per Stanislaum Gorski canonicum Cracoviensem et Plocensem collectarum*. Posnaniae, Cracoviae 1899/1960. 4° (B/4234).
- ANDREASYAN, HRAND D. : *Polonyalı Simeon'un Seyahatnamesi 1608-1619*. İstanbul 1964 Baha Matbaası. VII+206 S.=İ. Ü. Edebiyat Fakültesi Yayınları No. 1073. 8° (A. II/7595).
- Bibliografia Polskich Prac Orientalistycznych (1945-1955)*. Warszawa 1957 Panstwowe Wydawnictwo Naukowe. 92 S. = *Polska Akademia Nauk, Komitet Orientalistyczny*. 8° (A. II/5962).
- Bugünkü Lehistan. Lehistanın tarihi, iktisadi ve snai vaziyeti. Varşova Şark Neşriyat Bürosu tarafından tertip ve neşredilmiştir*. İstanbul 1928 Matbaa-i Ebuuzziya. 72 S. 1 Pl. 8° (A/3921).
- BUJAK, FRANCISZEK : *Kalimach. I znajomosc państwa Tureckiego w polsce. Okolo poczatku XVI w*. Krakowie 1900 Nakładem Akademii Umiejetnosci. 23 S. 8° (A II/ 4067).

- DABROWSKI, JAN : *L'Année 1444*. Cracovie 1952 Académie Polonaise des Sciences et des Lettres. 47 S. = Bull. Int. de l'Académie Polonaise des Sciences et des Lettres, Suppl. 6. 8° (A.II/4070).
- ELDEM, HALİL ETHEM : *Sultan Osman Han-ı Sani'nin Leh seferine dair türkçe bir kitabesi*. S. 223-232. TOEM I. sene (1326) cüz 4.
- EREN, İSMAIL : *Rücer Yosif Boşkoviç'in 1762 tarihli İstanbul-Lehistan seyahatine ait hatıra defteri*. Tarih Dergisi 16 (1961) S. 83-106; No. 17-18 (1962/63) S. 191-218; No. 19 (1964) S. 140-164.
- Etienne Batory, Roi de Pologne, Prince de Transylvanie*. Cracovie 1935 Impr. de l'Université des Jagellons. VIII + 591 S. 4 harita. 8° (A. II/4066).
- GARBACIK, JOZEF : *Kallimach, Jako Dyplomata i Polityk*. Krakow 1948 Nakładem Polskiej Akademii Umiejetnosci. 162 S. = Polska Akademia Umiejetnosci, Rozprawy Wydziału Historyczno-Filozoficznego Seria II T. XLVI Nr. 4. 8° (A. II/4057).
- GAZTOWTT, S. THADEE : *La Pologne et l'Islam*. Paris 1907 Société Française d'Imprimerie et de Librairie. 355 S. 8° (A/154).
- GAZTOWTT, S. THADEE : *Turquie et Pologne*. Paris 1913 Reiff-Heymann. 52 S. 8° (A/1435).
- HELSZTYŃSKI, STANISŁAW : *Adam Mickiewicz 1798-1855. Selected poetry and prose. Centenary commemorative edition*. Warsaw 1955 Polonia Publishing House. 192 S. 13 Pl. 8° (A. II/6480).
- KUNTZE, EDWARD : *Świętosława orzelskiego Bezkrolewia ksiąg osmioro 1572-1576*. Krakow 1917 Nakładem Akademii Umiejetnosci. LIII + 743 S. = Wydawnictwa Komisji Historycznej Akademii Umiejetnosci w Krakowie Nr. 75. 4° (B/4236).
- KURAT, AKDES NİMET : *Avrupa arşivleri ve kütüphanelerinde tarihimizi ilgilendiren bazı vesikalar ve kaynaklar*. Ankara 1948 T. T. K. Basımevi. S. 661-676. = III. Türk Tarih Kongresi (1943). 8° (A. I/7553).
- LEWAK, ADAM : *La politique Polonaise en Orient de 1830 à 1870*. Varsovie 1933 Société Polonaise d'Histoire. S. 15-41. = La Pologne au VIIe Congrès International des Sciences Historiques, Vol. III. 8° (A/3978).
- MANKOWSKI, TADEUSZ : *Orient w Polskiej Kulturze Artystycznej*. Krakow 1959 Zakład Narodowy Imienia Ossolinskich. 256 S. 93 Pl. = Studia z Historii Sztuki T. VIII. 8° (A. II/6278).
- MANKOWSKI, TADEUSZ : *Pasy wschodnie a pasy polskie. (Ceintures orientales et les ceintures polonaises)*. S. 85-90. = Bull. de l'Académie Polonaise des Sciences et des Lettres (1933). 8° (A/7750).
- PAJEWSKI, JANUSZ : *Węgierska polityka Polski w połowie XVI wieku (1540-1571)*. Krakow 1932 Nakładem Polskiej Akademii Umiejetnosci. 242 S. 8° (A. II/4059)
- PAPÉE, FRYDERYK : *Akta Aleksandra, krola Polskiego, Wielkiego Księcia Litewskiego I T. D. (1501-1506)*. Krakow 1927 Nakładem Polskiej Akademii Umiejetnosci. XIV + 623 S. = Wydawnictwa Komisji Historycznej Polskiej Akademii Umiejetnosci Nr. 79. 4° (B/4235).

- PULASKI, FRANCISZEK : *Źródła do poselstwa Jana Gninskiego wojewody chelmskiego do Turcyi a latach 1677-1678*. Warszawa 1907 Rubieszewskiego i Wrotnowski. LXXVI + 511 S. 12 Pl. = Biblioteka Ordynacyi Krainskich, Museum Konstantego Swidzinskiego. 4° (B/4237).
- REYCHMAN, JAN : *1945 den beri Polonya'da Türkiye tarihiyle ilgili çalışmalar*. S. 153-159. = Belleten XXVIII (1964).
- REYCHMAN, JAN : *Dni swietnosci i kleski Turji*. Warszawa 1962 Ksiazka i Wiedza. 280 S. 4 harita. 8° (A. II/6382).
- REYCHMANN, JAN : *XVIII. yüzyilda bazı Polonyalı sanatçıların Türkiye'de faaliyetleri hakkında*. Ankara 1962 T. T. K. Basımevi. S. 328-329. = Milletlerarası Birinci Türk Sanatları Kongresi (1959). 8° (A. II/6332).
- REYCHMAN, JAN : *Pierwszy Miedzynaradowy Kongres Sztuki Tureckiej w Ankarze (1959)* S. 227-231 7 Pl. = Przegląd Orientalistyczny 2 (1960).
- REYCHMAN, JAN : *Polonya ile Türkiye arasında diplomatik münasebetlerin 550. yıldönümü*. Ankara 1964 Polonya Halk Cumhuriyeti Büyükelçiliği. 20 S. 9 resim. 8° (A. II/7415).
- REYCHMAN, JAN : *Rzekoma siedziba ambasady dawnej Rzeczypospolitej w Stambule*. S. 399-414. = Rocznik Orientalistyczny XVII (1951-1952).
- REYCHMAN, JAN : *Une correspondance "Turque" entre Charles Reviczky et Adam Casimir Czartoryski*. S. 85-87. = Acta Orient. Hung. XIII, 1-2 (1961). 8° (A. II/5069).
- REYCHMAN, JAN : *Une familie de drogmans orientaux en Pologne au XVIIIe siècle*. S. 83-99. — Rocznik Orientalistyczny XXV, 1 (1961).
- REYCHMAN, JAN : *Źnajomość i nauczanie jezyków Orientalnych w Polsce XVIII w*. Wrocław 1950 Nakładem Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego. 162 S. = Prace Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, Seria A Nr. 35. 8° (A. II/6277).
- REYCHMAN, JAN : *Źycie Polskie w Stambule w XVIII wieku*. Warszawa 1959 Państwowy Instytut Wydawniczy. 304 S. 8° (A. II/5050).
- SOKOLNICKI, MICHEL : *Mort de Mickiewicz en Turquie le 26 Novembre 1855*. S. 111-127. = Belleten XXIV (1960).
- SOKOLNICKI, MICHEL : *La Sultane Ruthene*. S. 229-239. — Belleten XXIII (1959).
- SOKULSKI, FRANCISZEK : *W kraju i nad Bosforem (1830-1881). Fragmenty zycia i listy*. Wrocław 1951 Wydawnictwo Zakładu Narodowego Imienia Ossolinskich. XVII + 146 S. 7 Pl. 8° (A. I/9568).
- SOYSAL, ABDULLAH ZIHNI : *Jarlyki Krymskie z Czasow Jana Kazimierza*. Warszawa 1939 Biblioteka Polska. 104 S. 3 Pl = Instytut Wschodni w Warszawie Studia Wschodoznawcze 2. 8° (A. II/7653).
- Toktamış Han'dan Litwanya Büyük Dükası Jagiello'ya gönderilen Yarluk*. 3 varak. (Fotokopi 36).
- Traité d'Amitié convention de commerce et convention d'établissement conclus entre la Turquie et la Pologne le 23 Juillet 1923 a Lausanne*. Lausanne 1923 Imprimeries Réunies. 16 S. 4° (B/516).

- Türkiye ile Lehistan arasında münakit muhadenet muahedenamesi ve ticaret ve ikâmet mukavelelenamesi.* İstanbul 1339 Ahmet İhsan ve Şürekâsı. 24 S. 4° (B/519).
- UZUNÇARŞILI, İSMAIL HAKKI : *Osmanlı tarihi.* Ankara 1949/1959 T. T. K. Basımevi. Cilt 3-6. = T. T. K. Yayınları XIII. Seri No. 16. 8° (A. I/6964).
- UZUNÇARŞILI, İSMAIL HAKKI : *Yedi Sene Muharebesi esnasında Lehistan Krallığının vaziyetine dair birkaç vesika 1756-1763.* S. 14-31. = Tarih Semineri Dergisi I (1937).
- ZAJACZKOWSKI, ANANIASZ : *Les éléments ethniques d'origine Turque dans l'état Polonais (à l'Occasion du millenium).* S. 557-565. = Belleten XXVI (1962)
- ZAJACZKOWSKI, ANANIASZ : *L'Orientalisme et les etudes de Philologie Turque en Pologne.* S. 447-453. = Belleten XXV (1961).
- ZAJACZKOWSKI, ANANIASZ - JAN REYCHMAN : *Żarys dyplomatyki Osmansko-Tureckiej.* Warszawa 1955 Państwowe Wydawnictwo Naukowe. 168 S. 2 levha. 8° (A. I/9626).
- ZAJACZKOWSKI, WŁODZIMIERZ : *Dorobek polskich uczonych w zakresie badan wschodu muzulmanskiego w 1 pol. XX wieku.* S. 446-452. = Nadbitka z Zycia Nauki VII (1949). 8° (A. I/8739).

